

No s'ha parlat prou de les diferències de salut entre els barris pobres i els barris rics

Sergi Picazo

Aquest text forma part de la secció “No s'ha parlat prou”, del programa de ràdio ‘No ho sé’, de Rac-1, dirigit per Agnès Marquès.

[Aquí podeu escoltar la versió radiofònica d'aquest text.](#)

Ho reconec, tinc una obsessió: miro les dents de la gent, sobretot miro les dents de la gent treballadora, de la gent amb menys recursos econòmics, de les dones de la neteja, dels vells obrers del barri, dels joves que sé que van tenir merders amb les drogues. Miro, dissimulant, les seves dents. Quan veig dents grogues o fosques, dents caigudes no substituïdes, dentadures desordenades i caòtiques... penso: “Joder, què ha passat aquí?”. Ho faig des que vaig llegir un cop que **Vicenç Navarro, catedràtic de Ciències Polítiques**, deia que [“es pot descobrir la classe social d'un nen mirant només el seu somriure”](#). Un nen de classe treballadora no qualificada té set vegades més càries que un nen de família burgesa. “La boca i la dentadura de la població és un indicador de la seva classe social”, assegurava. No s'ha parlat, doncs, prou de la importància de poder visitar el dentista, almenys de tant en tant... i de com tanta gent, tanta gent, tanta gent hi va tan poc o no hi va mai.

Això és tan important, tan important, tan important... i per a tanta gent. I no s'havia fet fins el 2019? <https://t.co/yOhxOR3kOj>

— Sergi Picazo (@sergipicazo) [January 10, 2019](#)

Diuen els experts en salut que **el codi postal, sovint, és més important per a la salut d'una persona que el seu codi genètic**. La frase, així en sec, és una exageració, és clar, i no és generalitzable. Es pot ser ric i estar malalt. Es pot tenir càries i ser riquíssim. No vull anar a l'anècdota, sinó a les dades. I les dades sobre salut ens mostren una nova forma de la desigualtat de la qual hauríem de parlar més: el lloc on visquis i hakis nascut, encara que sigui a la mateixa ciutat, pot fer que tinguis més o menys malalties, pot fer que visquis més anys o menys.

Exemples concrets que no són prou coneguts per a la ciutadania:

A la mateixa ciutat de Barcelona, a pocs quilòmetres de distància, poquíssims, **l'esperança de vida de Nou Barris és DE MITJANA tres anys inferior que a Sarrià - Sant Gervasi**. Ho diu l'[informe anual](#) de l'Agència de Salut Pública de Barcelona.

Si ho mirem per barris, hi ha encara més diferències: als barris de Can Peguera o Torre Baró (Nou Barris) es viu DE MITJANA fins a 9 anys menys que tot just a uns quants quilòmetres de distància, al barri de les Tres Torres, de Sarrià.

Això no només passa a Barcelona: passa arreu del planeta.

Per exemple, a la ciutat escocesa de **Glasgow**, al barri de Calton (un dels més pobres) la població hi

té una esperança de vida de 54 anys, 8 anys menys que a l'Índia. Per contra, tot just una dotzena de quilòmetres al nord de Calton, a la rica zona de Lenzie, l'esperança de vida és de 82 anys, una de les més altes d'Europa.

Tenen relació l'atur i la salut?

D'on ve tot això? Doncs ve d'una cosa que es diu **“els condicionants socials de la salut”**. Aquest és un concepte molt conegut pels estudiosos i pels activistes, però jo no sé si ho és per a tots els lectors. **Els barris amb indicadors socioeconòmics més desfavorables són també aquells que presenten pitjors indicadors de salut.** O el que és el mateix: com més atur, precarietat laboral, baix nivell d'estudis, més pobresa energètica i, també, més malalties, afeccions i mortalitat.

Les dades mostren que els veïns del districte de Nou Barris tenen, en general, molts més problemes de salut, i, en canvi, els de Sarrià en tenen, i tant, però en general no en tenen tants. Aleshores, alguns experts van decidir que, per entendre els problemes de salut dels veïns de Nou Barris, calia fixar-se a saber què estava passant a nivell social, econòmic o educatiu al districte. I aquí és on van començar a veure coses que quadraven: Nou Barris té tres vegades **menys renda ‘per capita’** que Sarrià; Nou Barris té quatre vegades més **persones amb pocs estudis** que Sarrià, o, per exemple, mirant barri per barri, van veure que el barri de Ciutat Meridiana, amb una renda set vegades inferior a la de Pedralbes, té un **40% d'aturats de llarga durada** i que allà **un de cada cinc pisos estava en risc d'embargament**.

També vaig descobrir que el districte de Nou Barris és el que acumula més **sol·licituds d'ajuts per poder pagar medicaments**: si tens problemes per comprar un medicament, fins i tot dels que ja tenen un preu subvencionat i van amb recepta, potser no els compres o no prens tots els medicaments que hauries de prendre per estalviar.

Curiosament, aquestes diferències entre Nou Barris i Sarrià coincideixen amb altres indicadors de salut negatius: **als barris més pobres hi ha més malnutrició infantil, més embarassos adolescents, més consum d'alcohol i de drogues o, és clar, més problemes de salut bucodental...** Per això em vaig posar tan content quan vaig sentir la notícia que [l'Ajuntament de Barcelona oferirà dentista gratuït a persones pobres](#). El dentista, sí, el dentista com a eina bàsica de la lluita de classes.

I, per això, es parla dels condicionants socials de la salut. Perquè s'ha vist que hi ha una claríssima relació entre el nivell social i econòmic d'una persona i el seu estat de salut. Segurament en parlariem més i hi buscaríem alguna solució si tothom sabés tot això.

**Aquest text forma part de la secció “No s’ha parlat prou”,
del programa de ràdio ‘No ho sé’, de Rac-1, dirigit per Agnès Marquès.**

[Aquí podeu escoltar la versió radiofònica d'aquest text.](#)